

ABSTRAKT

Satirické drama *Osel a stín* bylo představeno v souvislostech politického, literárního a divadelního dění roku 1933. Dobový kontext byl skládán a utvářen komentáři V+W k vlastní tvorbě (v časopisu *Vest pocket revue*, v jiných periodikách a v korespondenci z let 1945–1962), dobovou publicistikou, kritikou, jinými literárními i neliterárními texty a dále také zprostředkován sekundární literaturou z první a druhé poloviny dvacátého století i ze současnosti. Kaleidoskopickým ztvárněním vznikalo nové uspořádání, v němž byl *Osel a stín* stále ponecháván svému přirozenému prostředí: scenerii jazzové, literárně i výtvarně avantgardní, ovlivněné němou groteskou, cirkusovým klaunstvím a kabaretním vystupováním. Pozornost byla věnována proměnám komiky V+W (postupu od humoru tzv. bezpředmětného k vlastní politické satíře) a možnostem a mezím politické satiry: jejímu hodnocení, postupům a také, konkrétněji, intertextuálním odkazům. Tento literární i neliterární prostor byl dále rozšířen o rozměr ekonomického a politicko-mocenského pole. Bylo poukázáno na kulturně i ekonomicky vysoký status Osvobozeného divadla a nahlédnuto na proces proměny z původně experimentálního divadla k profesionálnímu divadelnímu souboru. Události tzv. *velkých* dějin roku 1933 byly konfrontovány s dramatickým ztvárněním v *Oslu a stínu*, v čemž byla zároveň příznačně prezentována vlastní historicita díla, a bylo sledováno, jak svou přímočarostí vyvolalo drama neobvyklou zahraniční odezvu. Drama *Osel a stín* se poté ocitlo v pozici přímo ovládané mocenským polem: stalo se předmětem diplomatického jednání mezi německým velvyslanectvím a českým ministerstvem zahraničních věcí. Konfrontací historicko-politických událostí a literárních i neliterárních vlivů s ukázkami z díla vyvstala zřetelně odůvodněnost a smysluplnost volby kontextového literárněhistorického přístupu k literárnímu dílu, o níž bylo od počátku uvažováno pouze jako o jedné z možností.